

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ЗАСОБИ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ РЕСУРСАМИ

О.А. Журан, к.е.н., доцент
Б.А. Сенкевич

Одеський національний політехнічний університет

Актуальність проблеми. В наш час, коли у всіх сферах життя, в тому числі й в економіці, відбувається безперервний процес збору, накопичення, обміну та аналізу інформації, досить гостро стоїть проблема ефективного управління інформаційними ресурсами. Адже саме від керування інформаційними потоками в бізнесі залежать не тільки визначені в цілях і завданнях менеджерами вищої ланки фінансові показники, а й також нефінансові, які включають в себе репутацію та імідж організації, відношення клієнтів та працівників до діяльності організації, корпоративну культуру, збереження частки ринку тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню з управління інформаційними ресурсами приділяли увагу багато зарубіжних вчених таких, як Н.І. Шанченко, Л.В. Феоктистова, В.Г. Сміт, А.Ю. Крупський, А.І. Уринцов, К. Грегсон, Д.В. Александров та ін. В Україні також цей напрямок менеджменту в різних сферах економіки досить успішно розвивається, що можна помітити у працях В.Л. Плєскач, П.В. Пашко, О.Ф. Шаповал, О.М. Помазун, Т.Г. Затонацької та інших дослідників.

Метою роботи є огляд та представлення характеристики основних сучасних концепцій, технологій та інструментальних засобів з управління інформаційними ресурсами.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, в другій половині минулого століття почався процес розвитку всесвітньої комп'ютеризації. Й таким чином, поряд з трудовими, фінансовими, матеріальними ресурсами підприємництва з'явився ще один вид, який відіграє надзвичайно важливу роль в діяльності бізнес-організації та є унікальними невичерпним, а саме інформаційний ресурс.

Вперше концепція управління інформаційними ресурсами була проголошена в 80-х роках ХХ століття. Вона передбачала, що інформація являється цінним та дорогим ресурсом, а значить необхідно раціонально його використовувати. Важливим моментом в концепції було те, що інформаційні ресурси, як й інші ресурси організації, стають активом. Тому управляти цим активом можуть професійні фахівці зі спеціальною підготовкою, яка включає в себе знання комп'ютерних та телекомунікаційних технологій [1].

В роботі [2] було визначено, що сучасна концепція з керування інформаційного ресурсу полягає в тому, що інформація, бази і банки даних, бази знань, комп'ютерні інформаційні системи та персонал, як найбільш цінні ресурси підприємства, вони повинні бути ефективно (цілеспрямовано, вміло, продуктивно та економічно) керовані для досягнення найбільшого бізнесового успіху [2].

Таким чином, сьгоднішня концепція є удосконаленням попередньої в тому, що вона включає ще й такий важливий для бізнесу фактор, як персонал. Адже ці два ресурси є тісно пов'язаними один з одним і не можуть існувати на сьогоднішній день окремо, якщо керівництво підприємства бажає досягти встановленої мети.

Як можна було відмітити у [3], термін «інформаційні ресурси» включає в себе три головних компонента «інформаційного матеріалу» необхідного для бізнес-процесів: великий масив даних (DATA) сформованих в єдину базу даних, велику кількість прикладних програмних засобів (APPLICATION SOFTWARE) та технологію (TECHNOLOGY). Ці три компонента об'єднуючись, дозволяють підприємству продукувати та використовувати інформацію для своїх щоденних виробничих завдань [3].

І це, по-перше, дозволяє ефективніше використовувати наявний трудовий потенціал підприємства, зменшує витрати часу та матеріалів, а по-друге, збільшує дохід, підвищує якість виробленої продукції чи наданих послуг, підвищує конкурентоспроможність підприємства на ринку серед інших схожих за своєю діяльністю підприємств, збільшує ринкову частку продукції, приваблює більшу кількість споживачів, що можливе тільки завдяки задоволенню їхніх потреб та запитів, тощо. Тому дуже важливим кроком для організації професійної діяльності своїх працівників є рішення керівництва щодо створення на підприємстві інформаційного середовища.

Для підвищення ефективності праці на підприємстві потрібно впроваджувати сучасні інформаційні технології, які є головною метою такого всесвітнього глобального процесу як інформатизація. Для управління інформаційними ресурсами застосовують різноманітні інформаційні технології, основними складовими яких є базові технології, специфічні технології предметних областей та база знань предметних областей. Серед основних цілей застосування цих технологій в економіці можна виділити наступні: обробка та передача даних, прийняття рішень, задоволення інформаційних потреб учасників економічної діяльності, надання консультацій, забезпечення комунікацій між учасниками виробничого процесу тощо [4].

Таким чином, інформаційні технології в підприємницькому середовищі забезпечують майже всю координацію виробничих робіт та процесів. Допомагають управлінцям приймати швидко та якісно рішення. Завдяки використанню інформаційних технологій у даний момент часу розвивається у світі комерційний електронний бізнес.

Інформаційні технології складаються з різноманітних інструментальних засобів. Так, для розробки інформаційних систем використовують CASE-засоби (від англ. Computer Aided Software Engineering), які, в свою чергу, виконують CASE-технологію. Ці засоби здебільшого є основаними на структурному та об'єктно-орієнтованому підходах [5]. Перший підхід представляє собою піраміду, на вершині якої розміщена головна мета розробки проекту, що потім поділяється на менші структуровані частини. Ці частини стають зрозумілими кожному з учасників проекту. Другий підхід передбачає при моделюванні процесів із розподілу інформаційних ресурсів застосування уніфікованої мови моделювання UML версій 1.x та 2.x. Основними CASE-засобами, які використовуються в економічній діяльності, є Enterprise Architect Sparx System, BPwin, Rational Rose та ін., за допомогою яких можливе проведення моделювання бізнес-процесів та складових частин прикладних додатків.

Існує ще один підхід, який виник на початку XXI століття завдяки міжнародній організації Object Management Group (OMG), – модельноорієнтований підхід. Він передбачає вибір лише однієї моделі або декількох моделей розроблювальної інформаційної системи. Й завдяки цьому зменшується кількість потрібних ресурсів та збільшується час на проектування та аналіз розробки [6]. Розроблювати системи на базі принципів модельноорієнтованого підходу зручніше з використанням інструментальних засобів, наприклад таких, як iO-Software ArcStyler Tool Suite версій 3.1 та вище [5].

Сьогодні на підприємствах широко розповсюджене використання вже готових інструментальних засобів з управління інформаційними ресурсами, наприклад таких, як Парус, 1С: Підприємство, ЕСМ-системи (від англ. Enterprise content management) тощо. Серед систем з управління контентом підприємства з вільним доступом можна виділити Nuxeo, Alfresco, Jahia та ін. [7].

Таким чином, якісне управління інформаційними ресурсами залежить від наявності та використання сучасних інструментальних засобів, які лежать в основі певної інформаційної технології. Вибір цих засобів залежить від того, з якою метою буде використовуватись інформаційна система та які завдання вона має вирішувати на етапі експлуатації.

Висновки та перспективи подальшого розвитку в даному напрямку.

Управління інформаційними ресурсами – це справа справжніх професіоналів, які швидко вміють приймати, розподіляти та проводити аналіз інформації, що поступає на підприємство. Адже саме інформація є надзвичайно цінним та невичерпним активом відповідно до існуючої концепції інформаційного менеджменту в ХХІ столітті.

Сучасні інформаційні технології є найнеобхіднішою складовою частиною функціонування та розвитку підприємства на нинішньому етапі розвитку інформаційної економіки. Керування інформаційними ресурсами передбачає використання широкого набору інструментальних засобів, що є необхідними для проектування, моделювання, а також супроводження інформаційних систем в організаціях.

Основними перспективами розвитку в напрямку управління інформаційними ресурсами, завдяки яким можливий подальший розвиток в сучасному інформаційному світі, є удосконалення концепції, інформаційних технологій, а також використання найновіших інструментальних засобів для керування цим найціннішим ресурсом.

Література

1. Уринцов А.І. Управление знаниями. Теория и практика: учебник для бакалавриата и магистратуры. – М.: «Издательство Юрайт», 2014. – 255 с.
2. Вдосконалення управління інформаційними ресурсами підприємства [Електронний ресурс] / О.Ф. Шаповал, Л.О. Коннова // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – К.: 2013. – Випуск 181, Ч.2. – 334-338 с. – Режим доступу: <http://www.dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/9950>.
3. Description and Topical Outline for the William G. Smith& Associated. Concepts of information resources management (IRM). Seminar [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.williamgsmith.com/irm.html>. – Name with screen. – Date access: 29.09.16.
4. Плєскач В.Л. Інформаційні системи та технології на підприємствах. / В.Л. Плєскач, Т.Г. Затонацька. – К.: «Знання», 2011. – 718 с.
5. Александров Д.В. Инструментальные средства информационного менеджмента. CASE-технологии и распределенные информационные системы: учебн. пособие / Д.В. Александров. – М.: Финансы и статистика, 2011. – 224 с.
6. Александров Д.В. Методы и модели информационного менеджмента: учебн. пособие / Д.В. Александров, А.В. Костров, Р.И. Макаров, Е.Р. Хорошева. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 336 с. 7. Новые информационные технологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pro-spo.ru/docflow/2473-ecm>. – Название с экрана. – Дата доступа: 30.09.16.